

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; letoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; letoletno: Din. 100.—

Svet brez Boga.

Zadnje dni napolnjujejo svet poročila o grozotnih bogoskrunstvih v Španiji: v Kataloniji je poulična druhal napadla več samostanov usmiljenih sester, sestram trgala obleko raz teles in jih nage pretepala ter mučila do smrti. V Carlet-u je tamošnja cerkev spremenila v plesišče, posvečene hostije je natikala v zasmeh gledalcev na prsa ali jih lepila v komunističnih inicijalijah na cerkveno steno. V Barceloni je odkrila redovniško grobišče, okostjem ob krohotu množice vtikalala v lobanjo cigarete, pljuvala na hostije in jih teptala z nogami. Grozodejstva so napatila sv. očeta v Rimu do energičnega koraka v Madridu, naj španska vlada onemogoči bogoskrunstva in profanacije posvečenih oseb, predmetov in krajev. Ves katoliški svet pa vklepa danes v svojo molitev še prošnjo za krvavečo Cerkev v Španiji.

Vendar se zdi, da se v današnji nesrečni Španiji ne godi nič novega. Nedavno še smo bili vsi priče sličnim žalostnim dogodkom v Rusiji, nato v Mehiki, brali smo še pred meseci dolga poročila o redovniških procesih v Nemčiji in o kulturno-bojnem načrtu Rosenberga. Ves svet je prenapoljen brezboštva še tam, kjer navidez vladata red in mir in se cerkve polnijo v nedeljah in praznikih, kajti tik ob svetiščih se istočasno polnijo kinodvorane h predstavam, enako brezbožnim le bolj „civiliziranim“ kot so one v Španiji; književna tržišča preplavlja „umetnost“, ki noče poznati in spoznati Boga v svetu in življenju; časopisje se širi, ki pridiguje malikovanje denarja, udobnosti, nasilja. Tako veljajo v celoti besede, ki jih je nedavno izrekel sloveč pridigar o svetu: Tak je, kot bi se režala iz sleherne oblike njegovega življenja pošast temnega duha, vladarja in gospodarja tostranstva.

Ob takem pogledu in pregledu postaja tesno pri srcu človeku, čigar duša je zaslutila pravo svojo pot. Pove mu nič manj, kot da je vsa borba med temo in lučjo, pravico in krivico, ljubeznijo in sovraštvom še vedno v svojem početku. In še, da uravnava sedanji svet, njega kulturne in družabne, gospodarske in politične prilike miselnost, ki ni krščanska, in naj si je sedaj demokratična, fašistična ali komunistična. Nič čudno pa ni vse to tedaj, če gleda naše oko zgodovino v tisočletjih njenega razvoja in še ves svet z njegovim številom dveh milijard ljudstva in si predoči, da ni minulo niti dvoje tisočletij, odkar je peščica ljudi zaznala za pravo pot in resnico v življenju. Tako zamore vsaj nekoliko razumeti tudi vso hladkokrvnost ljudstev ob strašnem brezboštvu, ki se pojavlja sedaj na tem, sedaj na drugem koncu sveta. Tako zamore končno hkrati zaslutiti še to, da je ob vsem sovraštvu do Boga in božjega očitnem ravno v teh desetletjih, Bog in njegovo kraljevstvo bilo samo enkrat še bližje svetu in njega narodom kot je danes — pred dvema tisočletji.

Današnji svet brez Boga je najveličastnejši dokaz božje vsepričujočnosti, beremo v neki bogoslovni razpravi. Čim strašnejše bo svet skušal dokazovati, da ga ni gospodarja nad njim, tem zgovornejša bo to izprečevalo njegovo pričujočnost. Kajti svojega krika po pravici in po redu ne bo človeštvo moglo udušiti nikdar; tem glasnejši bo, čim večja je krivica in čim večji je nered med ljudstvi.

Zato je naša doba z vsemi svojimi pojavi, voditelji in diktatorji, režimi in ustanovami, ob vsej svoji teži in sili velika, zelo velika doba. Naj si je Ljenin ali Stalin, Hitler ali Mussolini, naj si je novodobni fašizem ali komunizem ali stara demokracija, vse spričuje težnjo narodov, da prispejo iz zablod, kamor so jih vedla minula desetletja. Seve še ne more biti drugače kot tako, da se

ena zmeta popravilja z drugo, ena krivica zdru-go krivico, eno nasilje z drugim nasiljem. Red in pravica se še ne moreta naroditi iz sveta, čigar srca še niso okusila ljubezni, očiščujoče in uravnajoče vse življenje. Ljubezen pravijo je otrok trpljenja in morda trpljenja še ni dovolj, ko pa ostaja svet še danes brezbrizen za najvišji evangelij: za ljubezen do Boga.

Čas zorenja! Tudi za nas! Kolo časa se bo zavrtelo tudi preko naše zemlje. Tudi na naših tleh udari zgodovinska ura, ki bo hotela maščevati staro krivico gospodarskega in družabnega žitja. Da ne bi maščevala naše duhovne in duševne brezbriznosti, bodi naša velika skrb. Naj bi videli bodočnost v vsem njenem neizproslem zakonu ob vstajajočih prilikah okoli nas! Koder se je ljudstvo udajalo verski brezbriznosti, mu je bila v kazen odvzeta verska svoboda. Koder je zanemarjalo svoje družinsko življenje, je ostalo

brez družin. Koder se je rogalo prošnjam dobre prosvetne rasti, je bilo prisiljeno v vero najnestrpnjšega materializma, posvetnjaštva. Koder je katerikoli ljudstvo iz sebične strasti in iz želje po uživanju rahljalo vezi družabnih stanov, da je ostajal revež v revščini, z bogastvom ali imenom oblagodarjeni pa si prislaščal nadvlade in razlaščanja, tam je sledila zanj in za njegov rod kazen razlastitve in pregnanstva. In še: koder je ljudstvo pozabljalo svojo narodno-družinsko zavešč, je moralo v kazen zaverovati v plehki internacionalizem.

Svet brez Boga. Bolj upravičeno bi smeli zapisati: svet, ki roko božjega Sodnika občuti bolj kot ljudstva kedaj prej. A občuti jo v njeni vsepravičnosti, da jo bo zamogel kedaj občutiti v njeni očetovi dobroti. Občuti jo v svojem strastnem sovraštvu do Njega in svoji tajitvi, da ga nekoč objame vsepričujočega v svoji ljubezni.

Avstrijsko-nemška pogajanja zaključena.

Pogajanja med Avstrijo in Nemčijo, ki so se pričela 27. julija v Berlinu in katere so imela namen, da se čimprej rešijo vsa na pogodbe od 11. julija se nanašajoča vprašanja, so se 12. avgusta uspešno končala. Predvsem je treba naglasiti, da se je posrečilo avstrijskemu poljedelstvu doseči razne čeprav ne vse zaželjene ugodnosti. To velja v prvi vrsti za nekatere produkte, na izvoz katerih polagajo avstrijski kmetje danes posebno važnost. V nekdanjem obsegu bo Avstrija zanaprej zopet lahko uvažala v Nemčijo naslednje produkte: les, klavno in plemensko živino, konje, sadje in druge poljedelske produkte. Za potovanja iz ene države v drugo zanaprej ne bo treba plačevati posebnih taks in se bodo tozadevna dovoljenja izdajala normalnim potom. Posebna določila bodo olajšala takozvani mali obmejni promet. Vsekakor pomenijo sklepi pogajanj velik napredek in pričetek normalizacije medsebojnih gospodarskih odnošajev med Avstrijo in Nemčijo.

Konferenca Male zveze se vrši od 12. do 15. septembra v Bratislavi na Slovaškem. Ministrski predsednik dr. Hodža je o bodoči konferenci izjavil v razgovoru, ki ga je dovolil listu „Moravske Orlice“, med drugim, da se bo septembersko zasedanje Sveta Male zveze pečalo predvsem tudi s sestavitvijo trgovinsko-političnega načrta, ki bi ga vse države Male zveze sprejele kot podlago za svojo trgovinsko politiko napram malim in večjim sosedom. Že v Pragi, kjer so se spomladi zbrali gospodarski strokovnjaki Male zveze, se je o tem načrtu razpravljalo in so dosegli sporazum v načelih in v praktičnem postopku.“ Poleg tega trgovinsko-političnega načrta pridejo na dnevni red še naslednji večji evropski problemi, do katerih morajo države Male zveze zavzeti določeno stališče: Lokarnska konferenca zapadnih velesil, posledice ukinitve gospodarskih sankcij proti Italiji, stališče Italije in Nemčije do srednje Evrope, odnošaji med Jugoslavijo in sovjetsko Rusijo ter končno zahteva Romunije, da se ukine evropska donavska komisija, ki ima svoj sedež v Galecu.

V zvezi z vprašanjem italijansko-nemškega sporazuma glede Avstrije, bo imela konferenca Male zveze nalogo proučiti posledice tega dogodka za ostalo Podonavje. Dr. Hodža je v svojem zgoraj omenjenem razgovoru dejal, „da Češkoslovaške sporazum nikakor ne skrbi in da ne predstavlja nikake ovire za redno organizacijo gospodarske skupnosti v Podonavju na podlagi trgovinsko-političnega načrta, ki ga Mala

zveza pripravlja, kajti tudi ta načrt predvideva najobširnejše sodelovanje Italije in Nemčije v podonavski kotlini.“

„Ne smemo pozabiti,“ je dejal dr. Hodža ob zaključku, „da stopamo v septembru v viharno zunanje-politično dobo. Zato je konferenca Male zveze na pragu te dobe silno važna.“

Umirajoče mesto. Transwaalska prestolnica Johannesburg obhaja 50letnico obstoja. Julija 1856 je zagledala svet kot mala vasica ali prav za prav taborišče iskalcev zlata. Zdaj pa je največje afriško mesto z nebotičniki, parki, muzeji in enim milijonom prebivalstva. Število belokožcev znaša 300 tisoč. 300 izmed 700 tisoč črncev deluje v zlatih rudnikih. Zlato je tudi ustvarilo mesto. Pustolovec George Walker je nekoč jahal skozi razsušeno, z grmovjem poraščeno stevo na tem kraju. Konj je slučajno razbil s kopitom kamen na cesti. Notri je zagledal jahač rumeno kovino. To je bilo prvo v Južni Afriki najdeno zlato. Kakor vedno, je umrl tudi Walker v revščini. A 15 let pozneje je že izbruhnila vojna med Buri in Angleži za ta zlata polja. Od tedaj je doživela dežela velik razcvet. Angleži so po zmagi opremili rudnike s stroji in že leta 1927 dobili za 27 milij. funtov sterlingov zlata. Lani sta plačala dva največja rudnika skupaj 10 milij. funtov samega državnega davka. A ta slava se že nagiba h koncu. Strokovnjaki so zračunali, da vsebujejo ležišča za 2 milijardi funtov zlata in bodo izčrpana najpozneje v teku 40 let. Več manjših rudnikov je že opuščeni. Ko bo doletela ista usoda tudi velike rudnike, bo izgubil Johannesburg življensko pravico. Prebivalci bodo morali kam drugam, da bi služili kruh.

Brzovlak preklal avtomobil na dvoje. Grozna nesreča se je pripetila dne 12. t. m. na odprtem železniškem prehodu pri Brežah. Trgovec Christian Krametter iz Št. Andreža v Labudski dolini se je vozil z neko svojo sorodnico v avtu proti Brežam. Cesta pelje tam vzporedno z železniško progo, je pa nekoliko nižja, tako da Krametter ni videl, da drevi v isti smeri proti Brežam tudi brzovlak proti Dunaju. Nekaj časa sta vozili tekmovali med seboj, pri Michldorfu pa je odprt železniški prehod, zavarovan samo z lučjo in zvonce. Na tem prehodu je brzovlak trčil v avtomobil. Lokomotiva je udarila v avto s tolikšno silo, da ga je preklala na dvoje in ga vrgla polovico na to, polovico na drugo stran proge. Krametter in njegova spremljevalka sta bila očitno takoj mrtva. Grozen je bil pogled na sprednji del avtomobila, kjer je bilo stisnjeno trgovčevo truplo, ki je držalo še s krčevito napeto roko za volan. Truplo Krametterjeve sorodnice so našli v drugem delu voza onkraj proge. Na kraj katastrofe so takoj prihiteli orožniki in reševalci, ki pa so mogli ugotoviti samo še to, da sta oba ponesrečenca mrtva.

Upravičene zahteve.

Vsak kmet ima trdo delo in težko življenje, tudi naš kmet. Iz zemlje dan za dnevom, leto za letom izsiluje z žuljevo roko in često s krvavimi sragami življenski kruh za sebe in za druge. Trd je njegov kruh, trdo njegovo ležišče, trdo njegovo življenje. Vsega tega je naš kmet vajen že odnekad in da ne bi imel drugih težav, bi bil najzadovoljnejši človek na svetu. Toda danes še naši kmetje kljub varčnosti in marljivosti pogrezajo čimdalje bolj v dolgove in borba za obstanek jim dela resne skrbi in jim greni življenje. Kako se rešiti oziroma varovati dolgov? Predno damo odgovor na to pereče vprašanje, je treba poznati njih vzroke.

Vzroki zadolžitve kmečkega stanu so seveda različni in jih je več. Vsekakor pa je treba priti naslednja dejstva: Po svetovni vojni so cene vsem življenskim potrebščinam v mestu in na deželi znatno poskočile. Tudi cene kmečkim pridelkom so se dvignile, vendar v znatno manjšem obsegu kot fabriški izdelki in monopolno blago. V potrditev resničnosti navedenega dejstva navajamo rezultate raziskavanj agrarno-političnega strokovnjaka doktorja Soiberja, ki jih prinaša v merodajnim mestom v imenu avstrijskih kmečkih zbornic izročeni spomenici. Po Stoiberjevi statistiki so imeli kmečki produkti pred vojno in po vojni (v kronah in šilingih) sledeče cene:

	za 100 kg leta 1914	leta 1835
pšenica	32	37
ječmen	20	31
oves	20	25
rž	24	27
voli (živa teža)	99	105
teleta	122	130

V veliko večji meri pa so se dvignile v istem času cene nekmečkim produktom:

sol	0.03	0.76
milo	0.72	1.18
sladkor	0.80	1.32
kava	4.44	12.80
opeka	4.—	6.80

Še bolj očitno bode v oči razlika v dvigu cen med kmečkim in nekmečkim produkti v naslednjih primerih: za poljedelski stroj, ki je bil vreden l. 1913 540 litrov mleka ali 145 kg govednega mesa, mora dati danes kmet 1040 litrov mleka ali 325 kg govedine; za 110 litrov mleka ali za 15 kg svinjine je dobil kmet pred vojno 100 kg soli, medtem ko ga danes stane 270 litrov mleka ali pa 55 kg svinjine.

PODLISTEK

Dr. Ivo Česnik:

Črnošolec.

(5. nadaljevanje.)

Dve veliki kolesi sta se urno vrteli in izlivali iz korcev vodo, ki je padala iz žlebov vanje, dve sta kolobarili s svojimi lopatami in se otresali mokrih valov, ki so sunkoma stresali hrastovo vreteno in železne obroče na njegovih koncih. Žaga je monotono pela svojo pesem: zin, zin, in pred njo so stali v skladalnicah hlodi in čoki, žaganice in doge. In kroginkrog travniki in sočnate njive s koruzo in pšenico. Tam ob reki pa je stala Cilka, vitka in lepa kot vila v mladem jutru. Prala je in topli solčni žarki so plesali po njenih zlatih laseh, rdečih licih, dolgih trepalnicah in nežnih rokah.

Roberta je izpreletelo, ko je zagledal Cilko. Da, izvedeti mora, od nje same mora izvedeti. Stopil je do nje in vprašal kar naravnost: „Cilka, ali je res, kar sem čul, da se je vrnil Štefan, vrnil zaradi tebe?“

„Res je, Robert.“

„In ti, dekle, povej, ali ga še ljubiš!“

„Ljubim, Robert.“

Povesil je glavo in z desnico potegnil preko čela. Njegovo rdeče lice jo pobledele, kot bi ga pičil gad.

Povedala in priznala mu je s tihimi, prizanesljivimi besedami svojo nanovo oživljeno ljubezen do Štefana.

„In oče?“

„Oče sam je odločil tako.“

„Zbogom, Cilka! Bodi srečna!“

Podal ji je roko in jo pogledal s svojimi lepimi moškimi očmi.

Iz navedenih podatkov je jasno razvidno, da so cene raznim kmečkim pridelkom v primeri z drugimi produkti prenizke. Pri takem razmerju in stanju cen mora kmet nujno lesti vedno globlje v dolgove. Zato so pa zahteve po odpravi razlike v cenah med kmečkimi in nekmečkimi produkti, po vpeljavi strogega nadzorstva nad karteli in velikimi podjetji, katere navaja zgoraj omenjena spomenica povsem upravičene. Pa tudi v slučaju ugoditve vseh teh v interesu kmečkega stanu iznešenih zahtev bo naš kmet za dalj časa prisiljen, da skrči vse izdatke za ne v svoji stroki pridelane potrebščine na minimum.

DOMAČE NOVICE

300letni jubilej celovškega zmaja.

Po starem izročilu se je nekoč razprostirala na ozemlju današnjega Celovca in njegove okolice močvirnata z gozdom obrasčena pokrajina. V njej so živele razne danes že izumrle zverjadi, med drugimi tudi strašna pošast, ki je strahovala celo koroško deželo. Vse kar je prišlo živega v bližino te zveri, je izginilo v njenem velikanskem žrelu. Ko je stiska priklopela na vrhunec, je poklical vojvoda Borut vse svoje velike in male podložnike v svoj stolni Krnski grad na posvetovanje. Med številnimi podložniki koroškega vojvoda se je nahajal tudi nesvoboden Slovenec orjaške postave. „On naj ubije pošast,“ se glasi želja vseh zborovalcev. In orjak želji svojih rojakov tudi v resnici ugodil, gre nad zver in jo ubije. Močvirnata pokrajina se je kmalu nato spremenila v prijazne kmečke naselbine, iz katerih je tekom stoletij zrasel današnji Celovec.

Pred tristo leti je dobila pošast iz davnine v podobi zmaja spomenik na glavnem trgu v Celovcu. Zmaju nasproti so postavili njegovega zmagovalca, orjaka z vihtečim kijem v roki. In zadnjo soboto je ves Celovec slovesno obhajal 300letnico svojega znamenitega zmaja.

Železna Kapla. Dne 19. julija t. l. se je vršila lepa cerkvena slavnost v od farne cerkve dobre tri ure oddaljeni Koprivni. Zbrali smo se v lepem številu od blizu in daleč pri Blajsu in razmišljali v prostorih gostoljubne hiše o odrešilnem delu Kristusova cerkve v današnjih dneh. Nato smo šli v procesiji po vrhu mimo Hariža do Mozganovega križa, kateri je bil nato blagoslovljen v spomin misijonarja, ki se je rodil tukaj dne 19. 8. leta 1823. Kot mlad duhovnik je sledil misijonarju dr. Ignaciju Knobleharju 1851 v Afriko.

„Ali si hud, Robert? Bog ve, da ti nisem hotela prizadeti nikake boleti.“

„Nisem hud, Cilka.“

Odšel je počasi, trudnih korakov in ni čul očeta Mlakarja, ki je klical za njim.

Štefan je sedel ob gozdu in gledal v dolino. Mislil je na svojo srečo in nesrečo, na Cilko in mater in na Roberta. Nekaj mu je reklo, da ni naredil trdne stopinje, ko je odšel iz semenišča. Mater je užalil, Cilki je vznemiril srce, Robertu ugrabil nevesto. A vendar je bil konec premišljevanja: Nisem mogel drugače!

Iz gozda je stopil logar Robert, žalosten in pobit. Ko je zagledal Štefana, ga je za hip pograbila jeza. A le za hip. Koj nato se je spomnil nežnega prijateljstva do Štefana, prijateljstva izza mladih let, ko sta skupaj brata lazila po gozdu in polju, trgala cvetje, se kopala v reki. Ta vez je trajala do danes. Ali se razruši?

„Dober dan, Štefan!“

Štefan se je ozrl in zardel. Speklo ga je v duši, ker je videl prijateljevo otožnost in je skoro uganil njen vzrok. Vstal je in stisnil Robertu roko in si ni upal izpregovoriti, ker je čutil, da je velik grešnik pred njim.

„Ali si se vrnil, Štefan?“ je začel Robert.

„Vrnil.“

„Kaj neda, nisi mogel pozabiti.“

„Nisem mogel.“

„O, jaz poznam to, Štefan. A privoščim ti Cilko, prijatelj, edino tebi izmed vseh ljudi na zemlji. Boli me ta udarec, a njej in tebi na ljubo ga prenesem.“

„O, Robert! Vidim, da si ti najboljši človek na svetu.“

Podal mu je roko, in v očeh so mu blestele solze, lepe solze ginjenosti.

„Zbogom, Štefan!“

Robert ni hotel videti solz in se je bal, da ne privro še njemu vpričo prijatelja v celem potoku

V Kartum v Egiptu je hudo zbolel. Po ozdravljenju se je podal v Abesinijo in je ob Belem Nilu ustanovil misijonsko postajo Sv. Križa. Neumorno je delal med črnci, da bi jih pridobil za Kristusa. Po mukapolnem misijonskem delu in obnemogel od naporov je umrl 24. januarja 1858 pri Sv. Križu v Afriki, star 35 let. Temu slavnemu sinu naše färe v spomin je postavljen po naročilu škofa Slomška spomenik v farni cerkvi, novoblagoslovljena kapelica sv. križa pri njegovem rojstnem domu pa naj nas opominja k delu za božje kraljestvo po zgledu velikega misijonarja — našega rojaka Jerneja Mozgana.

Železna Kapla — Marija v Trnju. Kakor vsako leto se vršijo tudi letos v priljubljeni romarski cerkvi v Trnju večje cerkvene slovesnosti poleg Velike Gospojnice še na Malo Gospojnico dne 8. septembra in v nedeljo 13. septembra. V teh dneh vozi vsakokrat poseben romarski vlak s polovično ceno ob sedmih zjutraj iz Sinčevasi, nazaj pa pelje ob pol štirih. Na predvečer je slovesen blagoslov in spovedovanje, tekom predpoldneva je več božjih služb.

Pečnica pri Baškem jezeru. (Novo pokrit zvonik.) V nedeljo 9. avgusta smo imeli pri naši podružnici v Spodnjih Borovljah prav lepo slovesnost. Mojster Sprangaro je nam namreč pokril zvonik z novim plehom. In to nedeljo, ko smo imeli ravno tudi običajni semenj, je postavil na zvonik tudi novo kroglo in nov križ, ki ga je po sv. maši blagoslovil naš domači župnik. Iz zvonikovega vrha je imel potem pogumni mojster navdušen govor na tako obilno zbrano množico ljudi. Po cerkveni slovesnosti se je ob lepem vremenu semenj nadaljeval med tržnimi šotori — gugalnico — vrtiljaku pri strelišču in godcih. — Vsled protesta beljaške obrtne zadruge pa mojster Sprangaro v tem okraju ne sme več izvrševati svoje obrti. Pri nas mu je dovolil delo kleparski mojster Kos iz Beljaka.

Bilčovs. (Nesreče.) V noči od 23. na 24. julija je neznan vlomilec vlomil v stanovanje drvarja Matije Vanžov v Kajzazah ter odnesel imenovanemu vso obleko, perilo, črevlje, klobuke in še prav dobro kolo. Ker je bil Vanžov na delu, je imel tat v praznem stanovanju prav lahko opravilo. Vrednost ukradenega blaga znaša 800 šilingov. — Dne 9. t. m. sta se peljala dva brata-uradnika iz Celovca po naši cesti. Nesrečen slučaj je hotel, da se je eden od bratov zvrnil v graben pri Muškavi, kjer je ležal dobre pol ure v nezavesti. Naš pismonoša Gregor Jakopič in načelnik orožniške postaje v Kotmarivasi sta nudila ponesrečencu prvo pomoč in ga spravila tako daleč, da je lahko nadaljeval pot proti Celovcu. —

na dan. Zato je odšel, lazil po gozdu s povešeno glavo in kot rojena otožnost priblodil zvečer domov, da se mu je čudila Rezika, sestra njegova, živo in veselo dekle, ki mu je gospodinjilo.

„Kaj ti je, Robert! Ali si bolan? Povej!“

„Bolani, pa ta bolezen ne mine kmalu, Rezika,“ je rekel, ko je obesil puško na klin in sedel za javorjevo mizo.

„Ali si se znabiti sprl s Cilko?“

„Nisem se sprl. Štefan se je vrnil, Rezika, in mlinarjeva hči ljubi njega.“

„Pravila sem ti. — Pozabi, Robert. Mnogo jih je, ki lepše cveto. Le verjemi!“

„Zame je cvetela le ena.“

Ni se mogel več premagovati. Naslonil je glavo na javorjevo mizo, in med prsti so polzele vroče solze, drhtele so prsi in v grlu ga je peklo, kot bi kdo nasul vanj žrjavice.

III.

Zvečerilo se je že, ko je prišel Štefan domov. Mati je kuhala večerjo in zamišljeno zrla v ogenj, ustnice so se ji premikale. Molila je mati Barba, molila vedno, kadar je bila sama. Danes je pa še posebno molila za sina.

„Dober večer, mati!“

„Bog daj, Štefan! Kod si hodil tako dolgo? Nemara si bil v mlinu?“

„Ne, bil sem v Grižah in v gozdu.“

„Prav je, da nisi bil doli! Doma bodi, Štefan, in premišljaj in moli — in še se vrneš... O sin moj! Glej, zapustil si pravo pot, da storiš nesrečno mene, logarja, njo in sebe... Vrni se. Glej, umirajočega očeta poslednja volja je bila... Ti je nisi čul, Štefan, ker si bil daleč tam doli v Ljubljani. A meni jo je izporočil in jaz ti jo ponovim nocoj, ker si že davno pozabil nanjo. Vidiš, tako je bilo. Oče je držal že svečo v rokah, oči je imel zaprte, redki dihi so mu še prihajali iz prsi. Klečali smo ob njegovi postelji in molili litanije vseh svetnikov. Tedaj je odprl nagloma veke in

Že dan navrh se je pripetila nova nesreča. Po vaseh, ki spadajo pod zvon Sv. Helene, se je 9. t. m. obhajal semenj ali žegnanje, tako tudi v Bilnjovsu. Iz Logavesi je prišla domov praznovat žegnanje tudi Marija Krušič, p. d. Robinčeva v Bilnjovsu in v pondeljek naj bi se vrnila na svoje službeno mesto. Usoda je hotela drugače in mladenka je nedaleč od vasi Potok pri Krajgarjevem mlinu padla tako nesrečno s kolesa, da so jo morali težko poškodovano odpeljati takoj v bolnico. Da bi skoraj okrevala!

Hodiše. (Vlom.) V noči od pondeljka na torek prejšnjega tedna je nekdo vlomil v trgovino Sabit in odnesel čokolade za 80 S, klobas in špeha za kakih 40 S, denarja okoli 100 S in eno novo kolo. Tat je napravil najprej luknjo v duri in segel nato z roko do ključa, ki je bil od znotraj vtaknjen v ključavnico, ter odprl. V splošnem prevladuje mnenje, da tat ne more biti daleč.

Šmihel pri Pliberku. (Skrbi.) Življenske razmere na kmetih postajajo iz dneva v dan težavnejše: radi slabe letine bode primanjkovalo v splošnem kruha in ker obeta sadje prav malo, tudi ne bo mošta. Sekira je po naših gozdovih že docela utihnila in s tem je poleg kmeta udarjen še delavec. Lesnega kupca danes že za najnižjo ponudbo težko najdeš. In davčni vijak ne pozna ne slabe letine, ne obupnega položaja naših kmetov. Davčna reforma, ki bi olajšala kmetom vsaj nekoliko težko eksistenčno borbo, je radi tega nujna potreba časa.

Št. Peter na Vašinjah. Pri nas razmeroma še radi beremo, naj rajši seveda našega „Koroškega Slovenca“. Zelo nas je zanimal dopis Frica Kordeša iz Vovbr. Ta je prav po Šumijevi volji in Glančnikovem kopitu mož in tako je pisal tudi Durchschlag ter je govoril Tomo Puschl in drugi, ki pa so padli že davno v nemilost pri Kordeševih učiteljih. No, časi se izpreminjajo in morda bo imel Kordeš več sreče kot so je imeli njegovi predhodniki.

NAŠA PROSVETA

Vzgoja značaja — naš cilj!

Po zakonu vesoljstva temelji višje na nižjem. Tako more tudi krščansko-nravstveno življenje vzrasti samo iz naravno zdravega značaja, iz srca, ki bije skupaj z narodom in živi od njegovih tradicij.

To potrjuje izkušnja brez izjeme vselej in povsod. Naravno zdravo ljudstvo rodi značaje, dočim so neznačajnejši izjeme; iz nezdrave srede „intelligence“, ki nima z narodom več pravega stika, pa bohotno rastejo neznačajni kot strupene gobe. Vzrok je, ker takemu lažiizobražencu

me poklical. S slabim glasom je dejal: Moja zadnja želja je, da je Štefan mašnik, da moli zame! In čez hip je zaspal za večno. Misli na njegove besede, Štefan! — Jutri pojdem na Brezje in Sv. Višarje, da ti Mati božja zopet vrne pravo pamet. In uslišana bom, gotovo bom uslišana.

„Mati, truden sem! Lahko noč!“ je rekel Štefan in odšel v čumnato. Tam je legel na posteljo, a dasi je bil duševno in telesno utrujen, ni mogel zaspati. Mučile so ga grenke in nadležne misli. Očetova poslednja želja je bila! A on ni poklican. Grešil bi, če bi se vrnil v izvoljene vrste. Morebiti pa je poklican, le prevelika sebičnost mu brani, da bi udaril kot titan ob zemljo in vzkliknil: Hočem! Cilko ljubi; ljubi jo tudi Robert, morda še veliko bolj. Robert, Robert, zakaj se je tako zgodilo? Zakaj se nisem vrnil prvo minuto, ko sem izvedel za tvojo veliko ljubezen? Zakaj sem vznemiril Cilko, zakaj razžalostil mater, to dobro mater! A zdaj ni več poti nazaj —

Šele pozno je zaspal in se zbudil drugo jutro, ko je stopila k njemu mati, napravljena v črno obleko in z veliko culo v roki.

„Zdaj grem. Varuj medtem skrbno dom in čuvaj se greha!“

„Kdaj se vrnete, mati?“

„Čez teden dni.“

In je šla mati Barba na Brezje, šla na Svete Višarje, iz ljubezni do sina je šla, ker je mislila, da bo nesrečen, če se ne vrne. Po kolenih je hodila okrog Marijinih oltarjev, vse molitve je premolila, na mrzlih tleh v cerkvi je spala. „O Marija, pribežališče ubogih in zatiranih, svetla zvezda upajočih, vratarica prosečih, usmili se me! Moj sin, Štefan, je odšel iz varnega zavetja in se hoče vreči v vrtinec življenskega viharja. Pelji ga ti nazaj v samoto! sliši me, mogočna Gospa, dobrotljiva in trpeča Mati. Tvoje srce je prebodlo sedem mečev žalosti. Reši mi sina! Češčena Marija — — —“

manjka naravne podlage značaja: namreč tiste preprostosti, odkritosrčnosti in skromnosti, ki klije samo v ljudski duši in se stoletja in stoletja skrbno goji in neguje v svetišču družine. Življenjske ljudstva je resnično. „Tak sem, kakršen sem,“ pravi naš preprosti človek, ki mrzi videz, za katerim se skriva laž in prevara. Samo človek je, ki je, kakršen je, ki se tudi na zunaj kaže takšnega, kakršen je v svojem srcu, kojega dejanja so v skladu z njegovo miselnostjo in srčnimi čustvi, ki si ne nadeva nobene krinke — samo tak človek se more imenovati značaj. Bistveni znak značaja je doslednost in jasnost; značajen človek je kakor globoko, a prozorno jezero, kateremu se vidi dno. „Človek, ki nima značaja,“ pravi neki francoski mislec, „sploh ni človek, ampak gola stvar.“

Samo po značaju se presoja vrednost človeka. „Če bi obvladal vse znanosti in spoznal vse stvari do dna na svetu, pa prodril do zadnje tajne vesoljstva, značaj pa ne bi bil, potem sem brez cene,“ tako lahko rečemo z besedami nekega velikega svetnika. Pa tudi, če bi bil kdo najimennitnejši državnik ali javni delavec, značaja pa ne bi imel, bi kot človek bil jako malo vreden. In naj kdo še toliko stori za kulturo naroda, piše najlepše romane, nastopa in govori v javnosti, če ni mož ampak vetrnica, ki se obrača, kakor veter piha, ga nihče ne bo resnično spoštoval in tudi njegove besede, govornje ali napisane, bodo kakor seme, ki je po večini padlo na suho skalo in zamrlo. Lahko ga javnost obsipa z zunanji častmi, mu pomaga do najvišjih mest in mu po smrti lahko postavi nebotičen spomenik, prave veljave pa mu v svojem srcu le ne priznava. Dela neznačajnega človeka, naj se zdijo še tako velika, nimajo resnične trajne vrednosti; nekdo je čisto prav rekel, da človek brez karakterja ne more nič resnično velikega ustvariti. Vsako delo nosi pečat svojega avtorja.

Od svojih dedov smo podedovali možato značajnost, tega kapitala ne smemo zapraviti, ker je edini, pa tudi najdragocenejši, ki ga naš narod ima. Če naši slovenski očetje in matere ne bi bili značajni, bi nam ne bili ohranili slovenskega jezika in slovenske katoliške kulture. Bili bi se pomemčili in zavrgli svoje rodne nravi, tako da bi ne bilo več niti sledu poštenega in značajnega roda na tem koščku zemlje. Zato bodi vzgoja značajev poglaviti cilj naših izobraževalnih društev! T.

Najvišje gore na zemlji. Z najvišjo vzpetino na zemlji se ponaša Azija, njen ponos je vrh Čomolungma (Mavnt Everest) v Himalaji, 8882 m nad morjem. Ostale celine so za Azijo res zaostale, samo Južna Amerika se ji sme približati kot vrstnica, kajti njen vrh Ankonkagua v južnih Andah meri 7035 m. Dasi se drugi vrhovi na zemlji pred njima lahko skrijejo, so pa v svoji okolici vendar kralji: v Severni Ameriki na Aljaski Mavnt Mek Kinle 6240 m, v osrednji Afriki Kilimandžaro 5893 m, v Avstraliji na Novi Gvineji Mavnt Viktorija 5100 m, v Evropi Mont Blank 4810 m, v Oceaniji na Havajskih otokih Mavna Kea 4200 m, v Avstraliji na celini Mavnt Koščuško.

Država Peru v Južni Ameriki ima najvišje ležečo železniško progo na svetu. Proga vozi preko andskega gorovja in dosega na nekaterih mestih 4500 m (več ko dvojni višini našega Obirja). Zrak je v teh krajih tako redek, da je treba potnike oskrbovati s kisikom.

GOSPODARSKI VESTNIK

Nekaj misli k nabavi sadnih drevesc.

Razumni in napredni gospodar polaga v naših težkih časih vedno več pažnje skrbni negi vsakovrstnega sadja v svojem vrtu. On pozna dobro vse vrste sadja, za katere je podnebje njegovega domačega kraja najugodnejše in zemlja najboljša primerna, zato poseka sproti stara, nerodovitna drevesa in jih nadomesti z mladimi in boljimi, za njegov kraj primernejšimi sortami. Zato bo on pri nabavi mladih drevesc previden in bo izbral še le po dobrem preudarku.

Na južnem Koroškem imamo v nasprotju z Labudsko dolino primeroma ostro podnebje in po večini prej slabo ko dobro zemljo. Zato v naših krajih slabo vspevajo tuje, izboljšane vrste žitaric in zato se tudi ne obnesejo drevesca presajena k nam iz drevesnic, ki imajo milejše podnebje in boljše zemljo kot je naša. Ta drevesca bodo sicer lepe in močne rasti in se nam bodo

kljub visoki ceni radi prikupne zunanosti zdele morda vredne. Dostikrat kupimo lepo zraščena drevesca od agentov tudi v nadi, da nam bodo kmalu prinesla lepe sadne pridelke. Žal takim upom le prečesto sledi prevara! Mesto da bi drevesce rodilo, prične hirati in se čez nekaj let posuši. In mi smo postali za drago plačano izkušnjo bogatejši: Drevesce je prišlo vnič ali radi ostre klime ali pa radi pomanjkanja za rast neobhodno potrebnih snovi v zemlji.

Razumni gospodar se bo vsled navedenih razlogov držal slejkoprej starega reka: Drevesce, ki je zraslo na slabi zemlji se povsod obnese. Naši zemlji in našemu podnebjju ustrezajo seveda najbolj drevesca iz domačih drevesnic, med katerimi je najbolj znana drevesnica v Št. Vidu, v Podjurski dolini, in katera v interesu razvoja spodnjekoroškega sadjarstva zasluži, da si naše tozadevne potrebe krijemo predvsem pri njej. Sadjar.

Sušenje zelenjadi. Naše gospodinje od davna sušijo nekatere vrtnne rastline, če ne drugih, pa vsaj dišavna zelišča, ki jih uporabljajo pozimi kot začimbo za razna jedila. Sušiti se pa da tudi skoro vsa druga zelenjad. To je važno zlasti za tista zelenjadna plemena, ki sveža nimajo daljše trpečnosti. Tako n. pr. lahko sušimo fižol v stročju, grah, ohrovt, kolerabe, karfijole, peteršilj, zeleno in korenček. Za sušenje zelenjadi veljalo vobče tista pravila kakor za sušenje sadja. Vendar pa je zelenjad precej boljša, ker se rajši in hitreje suši nego sadje. Zelenjad sušimo z uspehom na solncu, pa tudi s pomočjo ognjene toplote v sušilnici. Zelenjad, ki jo nameravamo sušiti, snažno operemo in potem pripravimo tako kakor za takojšnjo uporabo. Ohrovt in zelje zrežemo n. pr. tako kakor za kisanje, karfijole razdelimo v majhne glavice, kolerabe razrežemo v tanke rezine, tako tudi zeleno; korenček pa razrežimo podolgem v tanke podolgaste kosce. Preden denemo zelenjad sušiti, jo moramo pariti. Para jo namreč ugodno spremani, da je potem tudi suha bolj okusna. Kdor nima priprave za parenje, naj zelenjad pred sušenjem vsaj popari z vrelim kropom. Nikdar pa ne smemo zelenjadi pred sušenjem kuhati. Sušiti se mora toliko časa, da je trda, krhka, ker pozneje na zraku odneha. Suho zelenjad spravimo v zračnih vrečicah na suhem prostoru. Pred uporabo moramo suho zelenjad najprej oprati v mrzli vodi, potem pa 3 do 6 ur namakati v mlačni vodi. V isti vodi jo potem tudi kuhamo. H.

Strašna vročina in suša v Ameriki. Že pol meseca traja v Ameriki vročina, ki se giblje med 35 in 40 stopinjami Celzija. Suša, ki je zaradi tega nastala, opustoši rastlinstvo zlasti po vsem severnem in srednjem zapadu Zedinjenih držav. Samo v času petih dni je nad 160 ljudi umrlo za solnčarico, nad 50 smrtnih žrtev pa je bilo pri kopanju, ker zaradi silne vročine vse hiti v vodo. V državah Wyomingu, Montani in Dakoti so nastali ogromni gozdni požari. V najhuje prizadetih pokrajinah je 200.000 kmečkih rodbin izgubilo vse in trpi lakoto. Nastalo je pravcato preseljevanje narodov, ker ljudje zapuščajo čisto opustošene kraje. Vlada je poslala letala, ki prevažajo živila, da jih dele med najbolj prizadete. V skaloviti pokrajini zapadnega Kentukija znaša temperatura ponoči 50 stopinj, podnevi pa se povzpne celo do 70 stopinj Celzija, tako da je vse zelenje skoro dobesedno zgorelo. To je vročinski val, kakršnega že dolgo vrsto let ne pomnijo. V New Yorku imajo 42 stopinj Celzija v senci. Česar pa solnce ni moglo uničiti, so uničili zdaj še roji kobilic. Cene žitu silno naraščajo.

Celovski trg. Živina: plemenske krave 0.80—1.-, klavne krave 0.50—0.65, pitani in plemenski prašiči 1.40—1.60, 2.—2.20 S za kg žive teže. — Žito: pšenica 38—40, rž 26—28, ječmen 22—24, oves 27—28, ajda 27—29, kuzuza 24—28 g za kg. Sladko seno 7—8, kisló 5, slama 4 S za meterski stot. Ostalo: grah 0.80—1.-, leča 0.80—1.-, fižol 0.30—0.40, krompir 0.40—0.60, kapus 0.30—0.40, goveja mast 3.20—3.80, sirovo maslo 3.20—4.40, prekajena slanina 3.20—5.20, sirova slanina 2.40—2.80, svinjska mast 2.60—2.80, skuta 1.-, smetana 2.40—4.-, jajca 0.12—0.13, piščanci 2.—3.-, race 3.—3.20; drva, 30 cm, mehka 3.—4.-, trda 4.—5.- S.

Tuji denar se plačuje na denarnem trgu: za 100 dinarjev 11.52 S, za 100 mark 214.87, za 1 angleški funt 26.82 S, za 100 lir 41.82 S, za 100 dolarjev 528.43 S, za 100 francoskih frankov 21.74 S. 100 zlatih šilingov velja 128 S.

Zadružna pisarna javlja:

Gospodarji, poslužujte se naprave, ki vam hoče biti v pomoč. Prijavljajte blago, ki ga imate na prodaj ali ga kupujete, pisarni v Celovcu, da posreduje za vas! Eventualno prodajo nato redno javljajte, da ne bo pomot!

Na prodaj so:

Plemenski biki,
plemni voli,
molzne krave,
konji,
apno i. dr.

Zamenja se:

vol za konja,
žaga-venecijanarca z vso opremo za konja, vsakovrstni tudi stoječi les, žito in drugo.

Kupi se:

več sto kil rži,
klavna živina,
tri mlade ovce in en mlad oven jezer-ske pasme.

Zadružna pisarna v Celovcu,
Viktringerring 26.

ZANIMIVOSTI

Zmaji, ki zdaj živijo. Na otočku Komodo pri otoku Baliu so brlogi in grape in prepadi, kjer živijo čudovite, predpotopne živali, ki jim pravijo, da so zmaji. V dolžino merijo po sedem metrov in na mah morejo požreti celega vola in z enim samim ugrizom umorijo človeka. Pred 23 leti je prišel na ta otok Anglež Ouwens in je resnično našel to bajeslovno zverino. Zverina je iz rodu kuščarjev. Divja je, močna in srborita. Kratke noge nosijo mogočno, mišičasto glavo; ogromno žrelo je polno dolgih, ostrih zob. Strahoviti kremplji morejo na mah razcefrati truplo kake živali. Bivajo v velikanskih jamah, ki si jih ti zmaji sami izkopljejo. V teh jamah prežijo na živali. V džungli otočka Komodo so žaloigre, da se človeku dozdeva, ko da je privid iz pravadnin. Srečata se na primer dva zmaja na isti stezi. Napadeta se, strahovito udrihata luskinasta repa. Ko nož ostri zobje se zarijejo v telo nasprotnika. Gorje pa človeku, ki bi si upal v bližino tej zverini brez orožja! — A tudi tega zmaja se je človek polotil in ga imajo v zverinjakih. Tu pa zverina ni tako strašna. — Nekaj vrst teh zmajev je takšnih, da človeka obide groza ob pogledu na njih ostudno zunanost. Na otokih Galapagos živi zmaj, ki je le za meter dolg, a vendar ni dobro priti v dotiko z njegovimi zobmi in kremplji. Ta se preživlja z bodičastimi kaktejami, oz. z njihovim sadežem. Tako dolgo otresa kaktejo, sedeč na zadnjih nogah, dokler ne pade sad na tla. — Druga vrsta zmajev je na pogled ko trdnjava samih oklepov. Ti zmaji merijo po dva metra v dolžino, a radi mogočnega oklepa in radi glave, ki ima take čeljusti ko nože, so videti ko strašen stroj za na bojišča moderne vojske. Tudi ti živijo na otokih Galapagos in so po 200 let stari. — V grapah in prepadih teh otokov živi črn morski zmaj, ki mu je vseeno, ali je na suhem ali v vodi. En sam pogled nanj — pa te prešine stud in strah, da bi pobegnil. Na dva metra dolgemu truplu so na hrbtu bodičaste, trnjeve luskinke. A kar nič se jih ni bati — človeku ne prizadenejo ničesar. Moreš se jih celo dotekniti — če od studi ne uideš! Tudi krokodili so neke vrste zmaji, saj dosežejo 6 in 10 metrov. Največ jih živi v močvarah otoka Madagaskarja.

Tiskarna za 60 jezikov. Državna tiskarna v Leningradu ima med vsemi tiskarnami menda najbogatejšo zbirko črk. Pravkar je svoje zaloge tako izpolnila, da more tiskati vsako poljubno delo svetovne literature v 60 jezikih. Med temi 60 vrstami črt jih je več nego tretjina za jezike, ki jih Evropa komaj po imenu pozna. Na ogromnem ozemlju Rusije govore jezike, ki so jim slovnico določili šele po svetovni vojni. Tudi ni čudno, da so med Rusi poliglotti, kakršnih na svetu ni dosti. Prav genij v tem pogledu je n. pr. ruski poslanik v Parizu Potemkin. Prej je bil profesor tujih jezikov v Moskvi. Kot poslanik v Ankari je zbudil ogromno začudenje, ko se je v

šestih tednih igranje naučil turščine, ki je prej ni poznal. Turščina pa velja za enega najtežjih jezikov na svetu.

Amerikanski berači se vozijo v avtomobilih. V Združenih državah Severne Amerike živi 25 tisoč beračev in potepuhov, kateri razpolagajo z lastnimi motornimi vozili. So to po večini avtomobili, ki so ji prejšnji lastniki pustili radi poškodb na cesti in katere so berači zopet popravili. Z avtomobili lahko obiščejo berači v enem dnevu celo vrsto krajev.

Čebele usmrtila dva vlomilca. V atenski okolici so nedavno nameravali trije moški vlomiti v neko vilo, katera je bila obdana z vrtom. Po nesrečnem naključju pa so v vrtu prevrnili več panjev in razdražene čebele so se takoj vsule na neljube goste. Med vlomilci in čebelami se je nato vnela srdita borba, v kateri sta obležala dva vlomilca mrtva, tretjega pa so morali odpeljati v bolnico.

Po 40 letih je priznal zločin. Pri sodišču v Zemunu se je nedavno zglasil neki Stevan Vladislavlievič iz Dobanovcev, star nekaj nad 60 let. Sodniku je izpovedal, da je pred 40 leti zadavil svojega tovariša-pastirja Nestorja Negrova. Na paši sta se sporekla in Steva ga je prijel za vrat. Zaradi pomanjkanja dokazov pa je bil pri sodišču oproščen. Vendar ga je vseh 40 let grizla slaba vest in zdaj se je odločil znova stopiti pred sodnike in prejeti pokoro.

Ali vrana sluti? V neki dolini je stal hrast, na katerem so že devetdeset let gnezdile vrane. Neka dne so se pa kar na lepem preselile in tako brez vidnega vzroka zavrgle dom, ki je dajal zavetja toliko rodovom. In kaj se je zgodilo čez teden dni? Prav rahla sapica je treščila tisti hrast po tleh, čeprav je dotlej stoletja kljuoval viharjem. Vrana je imela prav. Dom davnih dedov so morali potomci zapustiti, ker ni bil več varen. Vrane pa tudi druge ptice imajo zelo tenek sluh in stoletne izkušnje so jih izučile, kaj pomeni šelest listja, kaj škripanje vej in kaj zamolkel stok v koreninah dreves. Saj se nekaterih dreves sploh izogibljejo in svoje selišče z vso skrbjo izbirajo.

Kako se čebele pomenijo? Neki profesor iz Monakovega je preiskoval, kako si čebele dopovedo, kje se nahaja med. Dognal je tole: Ako čebela odkrije med, ji začne neka žleza izpuščati dišavo, ki napravi v zraku nekakšen dišeč tir, ko leti čebela v ravni črti v ulnjak. Ko se ista čebela vrača po svojem tiru do medu, napravi še nov tir in po tem letijo k medu njene tovarišice. Žlezo ima čebela na hrbtu, s perotmi pa dišavo razprši. Tako torej čebela čebelo razume ne s sluhom, ampak z vohom.

Zdravilišče za pijance. V češkoslovaškem zdravstvenem ministrstvu so sprejeli predlog za ustanovitev posebnega zdravilišča za kronične pijance in za take, katerim se je zaradi pitja omračil um. Pokazala se je potreba, da bi bilo dobro, če bi pijanske norce ločili od ostalih blaznežev, zakaj do zdaj so pošiljali vse skupaj v blaznice. Pijancem je po mnenju strokovnjakov potrebna posebna nega in posebni novi načini zdravljenja, katere pa morejo preskušati in uveljavljati samo, če so te vrste bolniki popolnoma ločeni od drugih norcev. Po poskusih, ki jih bodo vršili v prvem zavodu take vrste, bodo potem uredili takih zdravilišč za alkoholike več po vsej državi, zlasti v vinorodnih predelih na Slovaškem.

30.000 let stara piščalka. Iz Brna poročajo, da so v bližnjem pogorju našli piščalko na dva tona, o kateri sodijo, da je najstarejše godalo na svetu. Piščalka je izrezana iz levjega zoba in daje glas D in glas G. Starinoslovci menijo, da so jo lovci rabili, da so si z njo dajali znamenja na lovu. Še danes piska prav tako jasno in čisto kakor pred 30.000 leti, ko je bila napravljena. Odkril jo je prof. Karl Absolon, ki poučuje na vseučilišču v Brnu in raziskuje gorovje. Prof. Absolon celo trdi, da so bili ti kraji nekoč središče glasbenega življenja, a obenem tudi slikarstva in kiparstva. Prof. Absolon je namreč našel tudi nekaj drugih umetnin, kakor kamenito glavo divjega konja, nadalje glavo jelena in kip mamuta. Po kateri pratiki je g. profesor določil starost te piščalke, poročilo ne pove.

Največja javna poroka v svetovni zgodovini se je vršila l. 324 pred Kristusovim rojstvom v Suzi v Perziji, kjer se je na ukaz Aleksandra Velikega naenkrat poročilo 10.000 njegovih macedonskih vojakov s Perzijankami.

Jajca proti slabemu spanju. Mnogi ljudje ne morejo spati. V takem stanju močno trpe živci, človek zmerom bolj izgublja veselje do življenja. Zato ni čudno, da iščejo zdravniki učinkovito sredstvo proti slabemu spanju. Večina teh sredstev sicer učinkuje na telo neugodno. V Angliji priporočajo jesti pred spanjem dva sirovi jajci. Tudi za zajtrk priporočajo najmanj dve, po potrebi pa tudi šest sirovih jajc. Čez nekaj dni je slabega spanja konec in potem človek lahko dobro spi, če zaužije na teden dvakrat ali trikrat po dve sirovi jajci. Jajca so pa obenem zelo redilna in utrjujejo živčevje.

Inserirajte v „Koroškem Slovencu“!

Kdaj ustvarjajo ljudje najboljše dela. Ameriški profesor Lanau je izdal zanimivo razpravo o raznih dobah človeškega življenja. Načelno ugotavlja razprava, da je plodovitost raznih dob kaj različna ter se rodijo najboljše dela v različnih starostnih dobah. Pisatelji ustvarjajo svoja najboljše dela med 30 in 34 letom, pesniki med 25 in 30 letom, kemiki med 30 in 35 letom, a zvezdoslovci šele med 40 in 45 letom.

Sredstvo za iztreenje. Neki newyorški časopis prinaša poročilo o iznajdbi dveh bostonskih zdravnikov, s katero je mogoče v nekoliko minutah popolnoma iztreeniti pijanca. To iztreenjalno sredstvo sestoji iz 90% kisika in 10% ogljikovega dvokisa. Ta plinska zmes se daje pijancu pod nos, da jo vdihuje, in v prav kratkem času je mogoče doseči zaželeni uspeh. Pijanec se namreč iztreeni. Odkar so v Ameriki ukinili alkoholsko zabranjo, bo brez dvoma ta nova iznajdba našla dovolj odjemalcev.

Dunajski velesejem (Wiener Messe)

od 6. do 12. septembra 1936

Tehnična in poljedeljska razstava do 13. septembra 1936

Luksuzni predmeti in predmeti za vsakdanjo rabo (pohišstvo) „Plin v gospodinjstvu“, „Elektrika in gospodarstvo“, „Umetnost in rokodeljstvo“, „Razstava avstrijskega časopisja in revij“, „Tkanine in obleka“, „Dunajsko pletarstvo“, „Kožuhovine“.

Tehnična razstava.

„Stavbarstvo in gradba cest“, „Iznajdbe Avstrijcev“, „Radio“, „Posrednik in upravitelj realitāt“, „Razstava pisarniških potrebščin“, „Razstava avstrijskih tobačnih izdelkov“, „Obrtna kolektivna razstava“, „Razstava življenskih potrebščin“

Izredne razstave

„Angleške Indije, Francije, Holandske, Italije in Ogrske“.

Kmetijski in gozdarski vzorčni sejem

s posebno razstavo „Avstrijski kmečki živelj“.

Zvezno preizkušanje vin.

50

Razstava plemenske živine: od 11. do 13. septembra.

ZNATNO ZNIŽANA VOZŃJA

Legitimacije a S 6.— se dobijo pri trgovskih in kmetijskih zbornicah, pri kmetijskih in obrtnih organizacijah, pri podružnicah avstrijskega prometnega biroja, nadalje pri naslovih, objavljenih na lepkih in pri

Wiener Messe A.-G., Wien VII., Messepl. 1
kakor pri častnih zastopstvih v

Celovec: Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, Bahnhofstr. 36
„ Zbornica za delavce in nameščence, Bahnhofstr. 38
„ Oesterr. Verkehrsbüro G. m. b. H., Burggasse 8

Kmetija na prodaj.

Blatnikova kmetija na Skarbini pri Grabštanju je iz proste roke na prodaj. Posestvo meri 14 oral in sicer 5 oral polja, 5 oral travnikov, 4 orale gozda in pašnikov.

Na posestvu se lahko redi 8 glav živine; polje je zelo rodovitno, vse zaokroženo in okoli doma ležeče. Poslopje je staro, a novo pokrito. Pri hiši je tudi domač mlin, ki ga je treba popraviti. Cena 9000 S. Polovica bi se morala izplačati, druga polovica lahko ostane na prvem mestu intabulirana.

Nadaljno se pogaja: **pd. Kajžer na Skarbini pri Grabštanju.** 51